

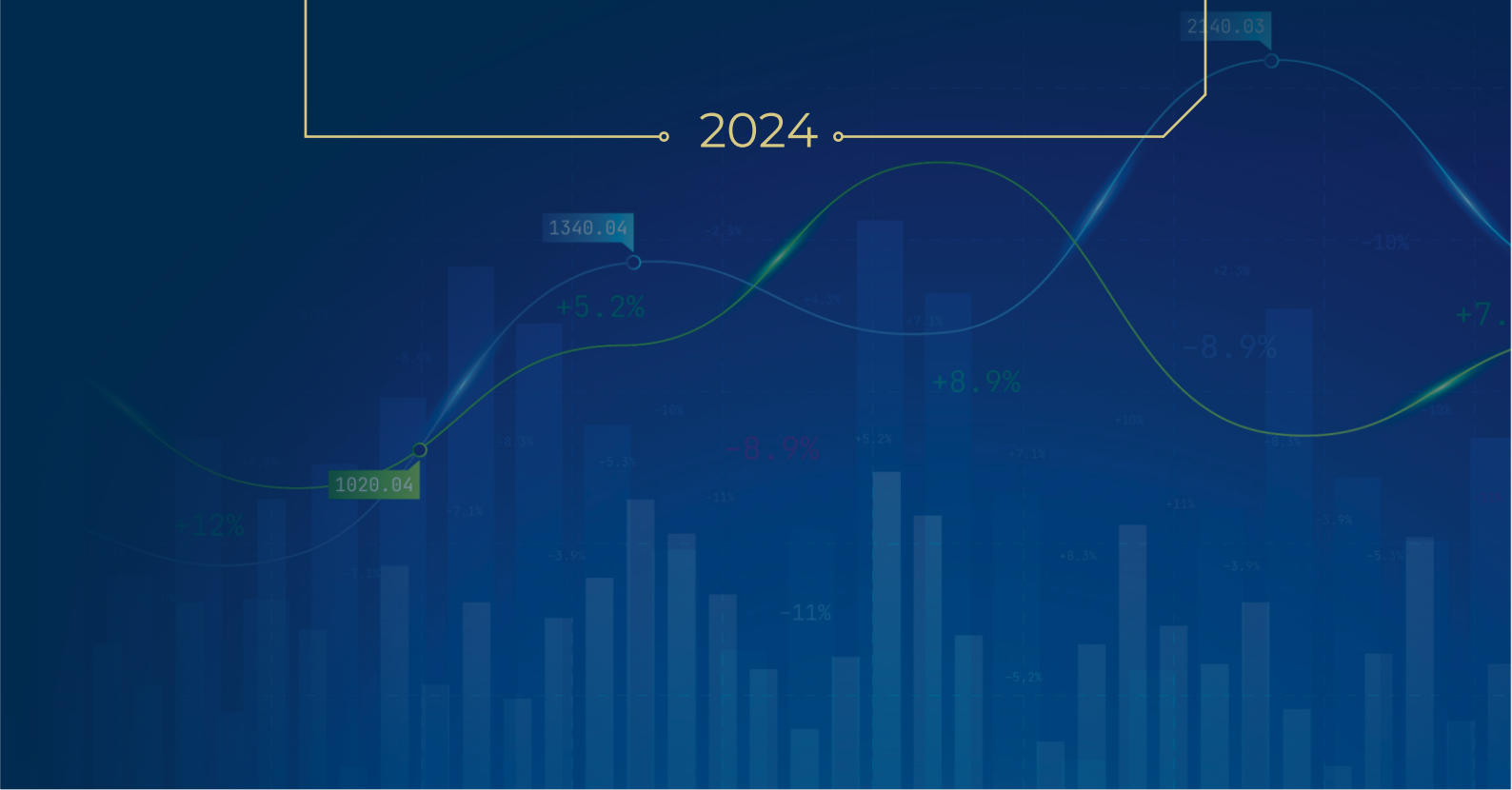

NATIONAL AGENCY
OF PERSPECTIVE PROJECTS

ҲИСОБОТ 2023

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ИСТИҚБОЛЛИ ЛОЙИҲАЛАР
МИЛЛИЙ АГЕНТЛИГИ

2024

МУНДАРИЖА

● Кириш	3
● I. Кripto-активлар айланмаси соҳасини тартибга солиш	5
● II. Капитал бозори соҳасини тартибга солиш	13
● III. Суғурта бозори соҳасини тартибга солиш	18
● IV. Электрон тижорат ҳамда лотереялар ва букмекерлик фаолиятини ташкил этиш билан боғлиқ соҳаларни тартибга солиш	22
● V. Халқаро ҳамкорлик	23
● VI. Малака ошириш, коррупцияга қарши курашиш ва фаолият шаффофлигини таъминлаш	29

Бугунги кунда, глобал иқтисодий ва бошқа муносабатлар архитектурасида юз бераётган туб ўзгаришлар жараёнида, мамлакатимизнинг барча соҳаларида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда.

Ушбу жараёнлар янги чақириқларга дарҳол жавоб бериш, мамлакат иқтисодиёти тармоқларини жадал ривожлантириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишни инновацион ёндашувлар ва рақамли технологиялардан кенг фойдаланишни талаб этади.

Бир қатор муаммоларни ҳал этиш, шу жумладан рақамлаштириш, инновацияларни жорий этиш ва инвестицияларни жалб этишнинг янги шакл ва усулларини қўллаш учун давлат ва бизнес ўртасида яқин ҳамкорлик зарур, чунки барчамизга маълумки, инновациялар ва технологиялар кўпинча бизнес томонидан тақдим этилади.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиманки, Агентлигимиз тадбиркорлар ва фуқаролар билан очиқ мулоқот ўтказиш, бюрократия ва қоғозбозликларга йўл қўймасликнинг доимий тарафдори.

2023 йилда Агентлигимиз томонидан крипто-активлар айланмасини тартибга солиш бўйича норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш ва ушбу соҳанинг инвестицион жозибадорлигини ошириш бўйича ишлар давом эттирилди.

Шу билан бирга, ўтган йил Агентлик ривожига янги босқич бўлиб, мухтарам Президентимиз Шавкат Миромонович Мирзиёевнинг қарори билан Агентлик зиммасига қатор йўналишлар бўйича янги вазифалар юклатилди.

Хусусан, Агентлик 2023 йил сентябрдан бошлаб капитал ва суғурта бозорларини тартибга солиш, унинг фаолиятини назорат қилиш, ноябрь ойидан бошлаб эса электрон тижоратни ривожлантириш, лотереялар ўтказишни ташкил этиш ва букмекерлик фаолиятини тартибга солиш бўйича ваколатли орган этиб белгиланди.

Қисқа вақт ичида Агентлигимиз томонидан бизнес вакиллари билан бевосита мулоқот ўрнатилиб, қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари, айниқса миноритар акциядорлар, шунингдек, суғурта хизматлари истеъмолчиларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш чоралари қўрилди ҳамда назорат-таҳлил фаолияти кучайтирилди.

Агентлик бошчилигида Ягона корпоратив ахборот портали доимий равишда такомиллаштирилмоқда.

Капитал бозори соҳасида «Тартибга солиш қумдони» махсус ҳуқуқий режими жорий этилиб, дунёнинг 38 та мамлакатининг профессионал иштирокчилари учун маҳаллий фонд бозорига соддалаштирилган кириш имкони яратилди.

Агентлик томонидан янги йўналишлар бўйича норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш ва хорижий давлатларнинг ваколатли органлари билан ҳамкорликни йўлга қўйиш бўйича фаол иш бошланганини алоҳида таъкидламоқчиман.

Умид қиламизки, мазкур ҳисобот фуқароларимизни Агентлик томонидан амалга оширилаётган ишлар билан яқиндан таништириб, фаолиятимизнинг айрим жиҳатларига ойдинлик киритади ва ўқувчилар учун қизиқарли бўлади.

Хулоса ўрнида шуни айтишни истардимки, Агентлик зиммасига юклатилган янги вазифа ва функциялар давлатимиз раҳбари томонидан билдирилган катта масъулият ва ишончдир. Шу боис жамоамиз ўзига билдирилган масъулият ва ишончни англаган ҳолда, ўз вазифаларини самарали бажариш учун барча саъй-ҳаракатларни амалга оширади.

Д.Р. Ли

Ўзбекистон Республикаси
Истиқболли лойиҳалар
миллий агентлиги директори

Ўзбекистон Республикасида крипто-активлар айланмаси соҳасини янада ривожлантириш мақсадида норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш

2023 йилда Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги томонидан крипто-активлар айланмаси соҳасидаги норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш юзасидан ишлар давом эттирилди. Хусусан, асосий талабларни Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида бириктириш чоралари кўрилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 27 апрелдаги «Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида»ги ПФ-121-сон Фармони ва мувофиқ Ўзбекистон Республикасининг 2023 йил 6 сентябрдаги ЎРҚ-866-сон «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига крипто-активлар айланмаси соҳасида лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомиллари тизимини такомиллаштиришга қаратилган қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинди

Мазкур Қонун билан **«Давлат божи тўғрисида»**ги ҳамда **«Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»**ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига крипто-активлар айланмаси соҳасида лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини белгилаш юзасидан ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Хусусан, крипто-активлар айланмаси соҳасида хизмат кўрсатувчи провайдерлар фаолиятининг қуйидаги турлари лицензия талаб қилинадиган фаолият турлари рўйхатига киритилди:

- **крипто-биржа** фаолияти;
- **майнинг-пул** фаолияти;
- **крипто-депозитарий** фаолияти;
- **крипто-дўкон** фаолияти

Рухсатномалар олишни талаб қиладиган фаолият (ҳаракат)лар рўйхатига **майнинг** фаолиятини амалга ошириш учун рухсатнома киритилди.

I. Кripto-активлар айланмаси соҳасини тартибга солиш

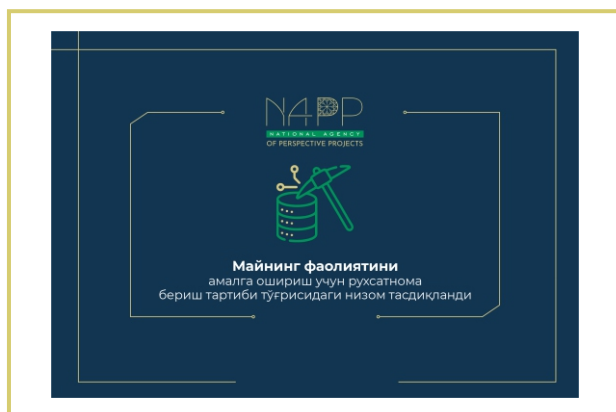
Хусусан, юқорида келтирилган **Қонунда** лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-қоидалари соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун юридик шахслардан ундириладиган **жарималар миқдори белгиланди**:

а) крипто-активлар айланмаси соҳасида хизмат кўрсатувчи провайдерлар учун лицензиясиз фаолият билан шуғулланганлик ёки сохта ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда лицензия олганлик учун жарима миқдори - **300 та базавий ҳисоблаш миқдорида** жарима;

б) майнинг учун рухсатномасиз фаолият (ҳаракат) билан шуғулланганлик ёки сохта ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда рухсатнома олганлик учун жарима миқдори - **150 та базавий ҳисоблаш миқдорида** жарима.

Агентлик томонидан **Майнинг фаолиятини амалга ошириш учун рухсатнома бериш тартиби тўғрисидаги низом** (рўйхат рақами 3461, 29.09.2023 й.) ўрнатилган тартибда ишлаб чиқилиб амалга киритилган.

Мазкур Низом билан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида майнинг фаолиятини ташкил этиш ва амалга ошириш учун рухсатнома бериш тартиби белгиланди.

Майнингни амалга ошириш учун рухсатнома талаблари ва шартлари этиб қуйидагилар белгиланди:

а) майнингни амалга ошириш учун қуёш фотоэлектр станцияси орқали ишлаб чиқарилган электр энергиясидан фойдаланиш, қонунчилик ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

б) майнинг ускуналарини ўрнатиш учун мўлжалланган алоҳида жойнинг мавжудлиги;

в) крипто-активлар айланмаси соҳасидаги қонунчилик ҳужжатлари талабларига риоя қилиш;

г) майнингни фақат рўйхатга олинган пайтда кўрсатилган манзилда амалга ошириш;

д) майнинг ускуналарини ўрнатиш учун мўлжалланган жойнинг ёнғин хавфсизлиги, санитария нормалари ва қоидалари ҳамда техник хавфсизлик талабларини инобатга олган ҳолда, электр энергияси таъминоти тизимининг техник созлигини таъминлаш;

е) майнинг ягона электр энергетика тизимига уланган ҳолда амалга оширилган тақдирда, истеъмол қилинадиган электр энергияси алоҳида ҳисобланишини таъминлаш мақсадида Электр энергиясини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига (ЭҲНАТ) уланиш имкониятига эга бўлган, рўйхатдан ўтказилган электр энергиясини ҳисобга олиш асбобининг мавжудлиги;

ж) яширин майнинг, аноним крипто-активлар майнингини ҳамда муқаддам муомалада бўлган крипто-активларни муомалага киритишни амалга оширмаслик;

з) майнинг тўғрисидаги маълумотларни ваколатли органнинг талабига мувофиқ бепул тақдим қилиш;

и) майнингни амалга ошириш учун қонунчилик ҳужжатлари билан белгиланган йиғимларни ўз вақтида ва тўлиқ тўлаш.

Низом билан шу жумладан, рухсатнома бериш ёки рухсатнома беришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилиш, рухсатномани қайта расмийлаштириш, унга ўзгартириш киритиш ва унинг амал қилиш муддатини узайтириш, рухсатноманинг амал қилишини тўхтатиб туриш, тугатиш ва бекор қилиш ҳамда рухсат бериш талаблари ва шартларига риоя этилишини назорат қилиш тартиби белгиланган.

Агентлик томонидан илғор халқаро тажрибани таҳлил қилиш ва Ўзбекистон Республикасида крипто-активлар айланмаси бозорини ўрганиш натижаларига кўра, фуқаролар ва инвесторларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида Агентлик томонидан республика ҳудудида крипто-активлар айланмаси соҳасида ноқонуний фаолиятни амалга оширганлик учун жавобгарлик чораларини қонун ҳужжатларида мустаҳкамлаб қўйиш чоралари кўрилди.

I. Кripto-активлар айланмаси соҳасини тартибга солиш

Бундан ташқари, Агентлик томонидан ИИБ билан биргаликда крипто-активларнинг ноқонуний айланмасига ва ноқонуний майнингга қарши курашиш тизимини такомиллаштириш мақсадида **«Жиноят, Жиноят-процессуал ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни лойиҳаси ишлаб чиқилиб, мазкур қонун Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2024 йил 19 январь кuni имзоланди (ЎРҚ-899).**

Қонун крипто-активлар айланмаси соҳасидаги қонун ҳужжатларини бузганлик, шунингдек, ноқонуний майнинг учун маъмурий ва жиноий жавобгарлик белгилашни назарда тутди.

Ўзбекистон Республикасида крипто-активлар айланмаси институционал тузилмасининг барқарор ривожланиши

2023 йилда технологияларни ривожлантиришнинг юқори суръатлари ва инновацион ечимларнинг жорий этилиши жаҳонда крипто-активлар айланмаси бозорига катта таъсир кўрсатди ва шу сабабли крипто-активлар бозорининг умумий капитализацияси **2023 йилда 108 фоизга** ёки **пул маблағлари кўринишида – 869 млрд.** долларга ошди¹.

Мазкур омилларни ҳисобга олган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва бизнес ҳамжамиятининг крипто-активлар бозорига сармоя киритишга қизиқиши ҳам ортди, бу эса крипто-активлар бозорида институционал иштирокчилар сонини кўпайишига олиб келди. Агар 2023 йил бошига қадар мамлакатимизда битта крипто-биржа ва тўртта крипто-дўкон фаолият кўрсатган бўлса, 2023 йилда тақдим этилган аризаларни кўриб чиқилиши натижасида Агентлик томонидан крипто-активлар айланмаси соҳасида хизмат кўрсатувчи провайдерлар фаолияти учун жами **9 та янги лицензиялар берилган.**

а) крипто-биржа учун **1 лицензия** («CoinPay» МЧЖ);

б) крипто-депозитарий учун **2 лицензия** («Lockton Solutions LLC-FZ» МЧЖ ва «Paynet Crypto» МЧЖ);

в) крипто-дўкон учун **6 лицензия** («C-Base» МЧЖ, «Paynet Crypto» МЧЖ, «Cryptocorp» МЧЖ, «C-Cash» МЧЖ, «T-Firm» МЧЖ, «T-Rex» МЧЖ).

¹<https://www.coingecko.com/research/publications/2023-annual-crypto-report>

I. Кripto-активлар айланмаси соҳасини тартибга солиш

Белгиланган талабларга риоя этмаганлик ва камчиликлар мавжудлиги сабабли **31** нафар талабгорга лицензия беришда рад этилди.

Ҳисобот даврида крипто-активлар айланмаси соҳасида хизмат кўрсатувчи провайдерлар томонидан **33,9 млрд.** сўм миқдорида давлат божи ва фаолиятни амалга оширганлик учун **2,3 млрд.** сўм миқдорида йиғимларундирилди.

2022-2023 йилларда крипто-активлар айланмаси соҳасида хизмат кўрсатувчи провайдерлар томонидан умумий **37,1 млрд.** сўм (2022 йилда – **3,1 млрд.**, 2023 йилда – **33,9 млрд.**) миқдорида **давлат божи** ва **фаолиятни амалга оширганлик учун 2,7 млрд.** сумлик (2022 йилда - **400 млн.**, 2023 йилда - **2,3 млрд.**) йиғимлар тушуми таъминлади.

Хизмат кўрсатувчи провайдерлар фаолиятини ташкил этиш натижасида **70 дан ортиқ янги иш ўринлари** яратилди.

Қабул қилинган чора-тадбирлар натижасида бугунги кунда **Ўзбекистон Республикаси** крипто-активлар айланмаси соҳасини ҳуқуқий тартибга солиш масалалари юзасидан **МДҲ давлатлари орасида етакчи ўринни** эгаллайди, шунингдек, мазкур соҳада тадбиркорлик фаолиятини ташкил этишда қизиқиш билдираётган хорижий инвесторлар учун тушунарли ва аниқ белгиланган ҳуқуқий базага эга.

Кripto-активлар айланмаси соҳасида халқаро индекслар

Кripto-активлар билан транзакцияларни кузатиш ва таҳлил қилиш мақсадида таҳлилий воситаларни ишлаб чиқадиган ва таклиф этувчи “Chainalysis” халқаро компанияси томонидан ҳар йили эълон қилинган 2023 йил учун крипто-активларни қабул қилишнинг халқаро рейтингига кўра, Ўзбекистон **25-чи ўринни эгаллади** ва, шу тариқа, Европа Иттифоқининг кўплаб давлатларини (Германия, Италия, Нидерландия, Швейцария, Португалия, Польша, Эстония, Дания ва бошқалар), БАА, Сингапур, Гонконг, шунингдек, Беларусь, Қозоғистон, Грузия, Қирғизистон, Озарбайжон, Арманистон, Тожикистон ва минтақанинг бошқа мамлакатларини ортида қолдирди.

Умуман олганда, мазкур индекс “Chainalysis” томонидан ўтказилган тадқиқот ва таҳлиллар дунёнинг **155 мамлакатини** қамраб олади.

Кripto-активлар айланмаси соҳасидаги транзакцияларни мониторинг қилиш, шунингдек улардан ноқонуний мақсадларда фойдаланишнинг олдини олиш механизмлари ва усуллари яратиш

Молиявий қийматлар ўтказмаларининг янги ва инновацион усуллари, шу жумладан трансчегаравий ўтказмаларни ривожланиши албатта жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш ҳамда терроризмни ва оммавий қирғин қуролини тарқатилишини молиялаштиришнинг янги усуллари пайдо бўлишига олиб келган.

Шу муносабат билан, Агентлик ваколатли органлар билан биргаликда крипто-активлардан ноқонуний мақсадларда фойдаланишнинг олдини олиш учун зарур механизмларни яратиш ва жорий этиш бўйича доимий ишлар олиб борилмоқда.

Агентлик ходимлари томонидан амалга оширилган халқаро ҳамкорлик доирасида дастурий таъминот ишлаб чиқиш соҳасида хизматлар кўрсатувчи халқаро компаниялар билан алоқаларни ўрнатиш ва крипто-активлардан фойдаланган ҳолда молиявий операцияларни мониторинг қилиш механизмларини жорий этиш масалалари таҳлил этилиб, атрофлича ўрганиб чиқилган.

Маълумот учун: ушбу турдаги мониторинг тизимлари маълумотларнинг тақсимланган реестри (блокчейн) технологиясидан фойдаланган ҳолда крипто-активлар ёрдамида амалга оширилган транзакциялар ҳолатини кузатиш ва баҳолашга ёрдам беради.

Ўтказилган учрашувлар натижаларига кўра, 2023 йилда Агентлик томонидан ушбу йўналишда тегишли мониторинг тизимларини ишлаб чиқишга ихтисослашган **“Crystal Blockchain”** (Нидерландия) ва **“Chainalysis”** (Сингапур) халқаро компаниялари билан ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Ҳамкорлик доирасида Агентлик Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари учун крипто-активлардан фойдаланган ҳолда молиявий операцияларни мониторинг қилиш механизмини таъминлаш мақсадида мазкур воситаларидан фойдаланиш ҳуқуқи олинди ва тарқатилди. Бунинг натижасида Ўзбекистон ҳудудида

крипто-активлар транзакцияларини мониторинг қилиш тизими яратилди.

I. Кripto-активлар айланмаси соҳасини тартибга солиш

Кripto-активлар айланмаси соҳасидаги тартибга солиш Махсус режими шўъбаси («Тартибга солиш қумдони» махсус режими)

Кripto-активлар айланмаси соҳасида алоҳида тартибга солиш режими (“тартибга солиш қумдони”нинг махсус режими) 2023 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 27 апрелдаги “Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида”ги ПФ-121-сон Фармониға мувофиқ жорий этилди.

Тажрибавий тартибга солишнинг мақсади – тажриба лойиҳаларини амалга ошириш орқали унинг иштирокчилари учун махсус шароитлар яратишдан иборат. «Тартибга солувчи қумдон»нинг якуний мақсади - тартибга солиш чораларининг самарадорлигини таҳлил қилиш орқали мамлакат иқтисодиёти учун kripto-активлар айланмаси соҳасида эришиш мумкин бўлган энг яхши натижаларни аниқлашдир.

Ўзбекистон Республикаси Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги директорининг 2022 йил 28 декабрдаги 68-сон буйруғига асосан “Кripto-активлар айланмаси соҳасида тартибга солиш махсус режимида («Тартибга солиш қумдони» махсус режими) иштирокчиларни рўйхатдан ўтказиш тартиби тўғрисида”ги Низом тасдиқланди (2022 йил 30 декабрда 3409-рақам билан рўйхатдан ўтказиган.).

2023 йил 28 апрелда махсус режимнинг **биринчи иштирокчиси «Ягона интегратор – Uzinfocom» МЧЖ** “UZ” доменидаги номлар учун тақсимланган маълумотлар реестри технологияси “блокчейн” асосида NFT-сертификатларини жорий этиш бўйича тажриба-синов лойиҳаси билан рўйхатдан ўтказилди. Бугунги кунга **қадар тажриба-синов лойиҳа доирасида 420 дан ортиқ NFT-сертификатлари яратилган ва чиқарилган.**

«Капиталбанк» АТБ ва **«Octobank» АЖ**лари ҳам тегишли равишда **«Криптокарта»** ва **«CRYPTO CARD-UzNEX»** банк карталари маҳсулотини ишлаб чиқиш ва жорий этиш бўйича алоҳида тажриба-синов лойиҳалари билан махсус режим иштирокчиларига айланди.

I. Кripto-активлар айланмаси соҳасини тартибга солиш

2023 йил декабрь ҳолатига кўра, “Криптокарта” ва “CRYPTO CARD-UzNEX” банк карталари маҳсулотини ишлаб чиқиш ва жорий этиш бўйича тажриба-синов лойиҳалари доирасида **90 дан ортиқ банк карталари** муомалага чиқарилиб, улар бўйича **нақд пул айланмаси 6000 АҚШ доллари**дан ортиқни ташкил этди.

Доимий асосда крипто-активлар айланмаси соҳасида махсус тартибга солиш режими иштирокчиларига ёрдам кўрсатиб келинмоқда ва тажриба-синов лойиҳаларни амалга ошириш жараёнида маслаҳатлар бериб келинмоқда.

Фуқароларга блокчейн технологиялари ва крипто-активларнинг хусусиятлари ҳақида маълумот бериш мақсадида крипто-активлар айланмаси соҳасига оид видеороликлар тайёрланиб, интернет тармоғида эълон қилиб келинмоқда.

Сектор ходимлари Агентликнинг бошқа бўлинмалари билан биргаликда Агентлик фаолиятини, крипто-активлар айланмаси соҳасидаги қонунчилик талабларини, шу жумладан Агентликнинг вазифаларини тушунтириш мақсадида манфаатдор компаниялар (инвесторлар) билан учрашувлар ташкил этиб келмоқда.

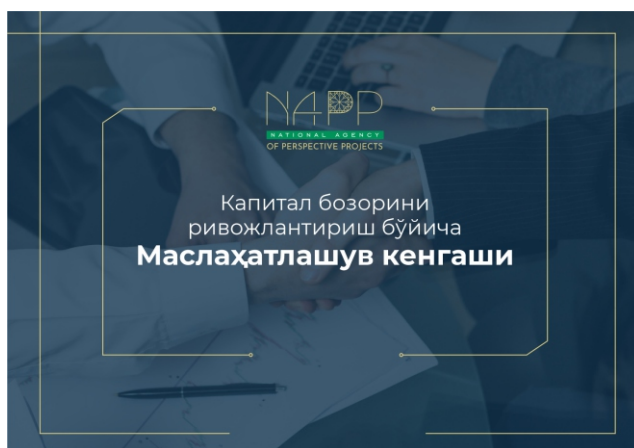
II. Капитал бозори фаолиятини тартибга солиш

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 2 сентябрдаги “Капитал бозорини ривожлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-291-сон қарорига (кейинги ўринларда - ПҚ-291) мувофиқ **Агентликка капитал бозорини**, шу жумладан қимматли қоғозлар савдоси ташкилотчилари ва Қимматли қоғозлар марказий депозитарийси **фаолиятини тартибга солиш**, корпоратив бошқарувни ривожлантириш **бўйича функция ва ваколатлар берилди**. Шу билан бирга, “Қимматли қоғозлар бозори ахборот-ресурс маркази” давлат унитар корхонаси ва корпоратив ахборот ягона портали (openinfo.uz) Агентлик тасарруфига ўтказилди.

Капитал бозорининг ҳолати ва брокерлик компаниялари фаолиятидаги долзарб муаммоларни муҳокама қилиш мақсадида **2023 йил 8 сентябрь** кун Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги раҳбарияти қимматли қоғозлар бозорининг профессионал иштирокчилари билан учрашув ўтказди. Йиғилишда капитал бозори инфратузилмасини такомиллаштириш, қонунчиликни такомиллаштириш ва иш жараёнини рақамлаштиришни жадаллаштиришга оид муаммолар муҳокама қилинди.

2023 йил 13 сентябрь кун Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги директорининг буйруғи асосида **Капитал бозорини ривожлантириш бўйича Маслаҳат кенгаши тузилди**.

Кенгашнинг асосий вазифалари капитал бозоридаги тенденциялар ва муаммоларни муҳокама қилиш, капитал бозорининг профессионал иштирокчилари ва ваколатли орган ўртасида мулоқот ўрнатишга кўмаклашиш, шунингдек, соҳадаги ташаббуслар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини экспертлар муҳокамасидан ўтказишдан иборат.

Кенгаш ўз фаолиятида капитал бозорини ривожлантириш бўйича таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқади, қонун ҳужжатларини таҳлил қилади ва хорижий мамлакатларнинг капитал бозори ҳамда қонунчиликни ривожлантириш ва такомиллаштириш соҳасидаги илғор тажрибасини ўрганади, юқори малакали мутахассисларни Ўзбекистонга жалб этиш билан шуғулланади.

2023 йил октябрь-декабрь ойлари давомида Агентлик ходимлари томонидан дивидендлар тўлаш бўйича **139 та мурожаат кўриб чиқилди**. Агентлик томонидан кўрилган чора-тадбирлар натижасида ариза берувчиларнинг қонуний талаблари қаноатлантирилиб, акциядорлик жамиятлари томонидан жисмоний ва юридик шахслар фойдасига **1 млрд. 197 млн. сўмдан ортиқ дивидендлар тўланди**.

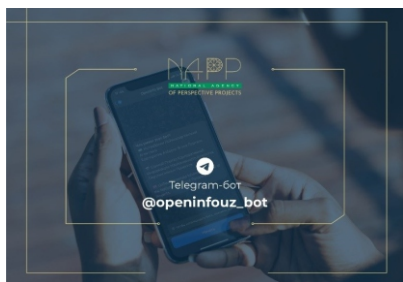
Агентлик томонидан **2023 йилнинг ўтган 3 ойида 34 та акциядорлик жамиятининг 7 трлн. 905 млрд. сўмлик акциялари** ва 2 та корхонанинг **65 млрд. сўмлик облигациялари белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилди**, шунингдек, аввал чиқарилган **128,6 млрд. сўмлик** акциялар ҳамда **38,1 млрд. сўмлик** облигациялар қимматли қоғозлар чиқарилуви Ягона давлат реестри (ЯДР)дан чиқарилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 13 апрелдаги **ПФ-6207-сон** Фармони, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 22 августдаги **ПҚ-357-сон** қарори ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 24 мартдаги **ПҚ-102-сон** қарори ижросини таъминлаш мақсадида, **«Ўзбектелеком» АЖ** ва **«Ўзбекинвест» ЭИСК АЖ**нинг қўшимча акциялар чиқарилиши давлат рўйхатидан ўтказилди ва ушбу акцияларни “Тошкент” Республика фонд биржасида бирламчи **оммавий жойлаштириш (IPO) амалга оширилди**.

2023 йил 20 декабр куни “Тошкент” Республика фонд биржасида икки йирик компания – “Ўзбектелеком” АК ва “Ўзбекинвест” ЭИСК АЖнинг муваффақиятли IPOлари бўлиб ўтди. **«Ўзбектелеком» АК 5 542 046** дона акцияларни ҳар бирини **6000 сўмдан**, **«Ўзбекинвест» ЭИСК АЖ** эса **14 млн.** дона акцияларни ҳар бирини **1000 сўмдан** жойлаштирди. Натижада, IPO давомида обуна бўйича “Ўзбектелеком” АК 131 %га ва “Ўзбекинвест” ЭИСК АЖ **128%га** ортиқча обуна билан мос равишда **33,25 миллиард сўм** ва **14,11 миллиард сўм** жалб қилинди.

“Ўзбектелеком” АК акциялари савдосининг дастлабки уч кунда умумий қиймати **1,7 миллиард сўмлик битимлар амалга оширилди**, ушбу даврда “Ўзбекинвест” ЭИСК АЖ акциялари савдоси қарийб **36 миллион сўмни** ташкил этди. Бундан ташқари, **«Ўзбектелеком» АК акциялари** нархи савдонинг дастлабки уч кунда **25%га**, **«Ўзбекинвест» ЭИСК АЖ** акциялари эса **49%га ўсган**.

Ҳисобот даврида Агентлик томонидан корпоратив ахборот ягона портали (openinfo.uz)ни модернизация қилиш ва функцияларини такомиллаштириш бўйича ишлар амалга оширилди.

Маълумотларга тезкор кириш учун зарур эмитентлардан керакли маълумотларни топиш ва юклаб олиш имконини берувчи "Openinfo" корпоратив маълумотлар ягона порталидан маълумотларни олиш учун https://t.me/openinfouz_bot махсус Телеграм боти ишга туширилди.

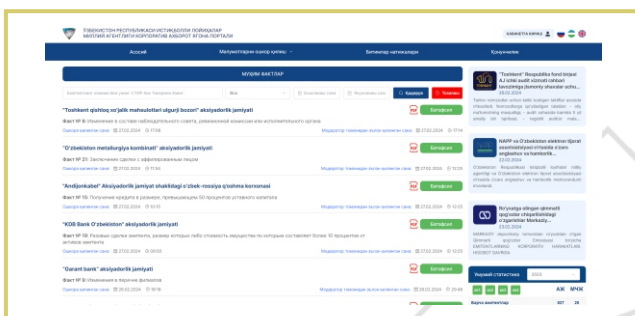
Мазкур бот орқали керакли АЖга обуна бўлиб, унинг ҳисоботлари, муҳим фактлар ва бошқа маълумотлар ҳақида билдиришномаларни олиш мумкин.

Ҳисоботлар бўлимида фойдаланувчи эмитентларнинг йиллик ва чораклик ҳисоботларини, ХМҲС ва аудит ҳисоботларини кўриш ва қидириш имкониятига эга.

Ноябрь ойида корпоратив ахборот ягона портали (**openinfo.uz**) ва **“Тошкент” Республика фонд биржаси сайти (uzse.uz)** ўзаро интеграция қилинди.

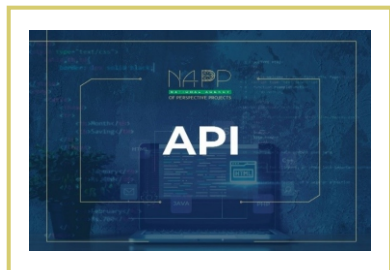
Ушбу интеграция натижасида эмитентларнинг муҳим фактлари ва ҳисоботлари ҳақидаги маълумотларни openinfo.uz сайтидан uzse.uz сайтига автоматик тарзда ўтказиш имконияти яратилди.

Ҳозирда мазкур интеграция тест режимида бўлиб, Ахборот ресурс маркази мутахассислари назоратида бўлади. Тўлиқ функционалликни таъминлаш учун биржа котировкаси варағида қайд этилган эмитентлар кўрсатмаларга риоя қилган ҳолда **uzse.uz** веб-сайтидаги шахсий кабинетига СТИРни киритиш керак.

Қимматли қоғозлар бозорининг профессионал иштирокчилари ва тадбиркорлар учун **корпоратив ахборот ягона портали - Openinfo.uz билан маълумотлар алмашиш учун API ишга туширилди.**

Эндиликда эмитентларнинг чораклик ва йиллик молиявий ҳисоботлари веб-сайтлар, мобиль иловалар, компьютер дастурлари ва бошқа турли платформалар орқали тақдим этилмоқда. Ушбу API ёрдамида турли хил диаграммалар ва аналитик маълумотларни яратиш мумкин.

Openinfo портали энди йиллик ва чораклик ҳисоботларни Excel форматида тақдим этиш имкониятига эга; молиявий ҳисоботни файл ҳужжатида юклашда маълумотлар порталдаги керакли катакларга автоматик равишда тўлдирилади.

Шунингдек, эмитент профили ишлаб чиқилди, унда фойдаланувчилар эмитент ҳақидаги барча маълумотларни бир саҳифада кўришлари мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 2 сентябрдаги “Капитал бозорини ривожлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-291-сон қарорида белгиланган топшириқлар ижросини амалга ошириш мақсадида Агентлик томонидан:

1) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Қимматли қоғозлар бозорида мижозларни масофавий рақамли идентификация қилиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги қарори лойиҳаси ишлаб чиқилди

Ушбу лойиҳа жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича молиявий чора-тадбирларни "ривожлантириш гуруҳи" (AML/CFT) талабларига мувофиқ резидент ва норезидент жисмоний шахсларни (кейинги ўринларда - мижозлар) инвестиция воситачилари томонидан масофавий рақамли идентификация қилиш тартиби ва шартларини, шунингдек, инвестиция воситачилари томонидан мижозлар билан шартномалар тузишда мижозларни текшириш, улар тўғрисидаги шахсий маълумотларни аниқлаштириш тартиб-қоидаларини амалга оширишни белгилайди;

2) Агентлик директорининг “Капитал бозори соҳасида “Тартибга солиш қумдони” махсус ҳуқуқий режимини таъминлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги буйруғи

II. Капитал бозори фаолиятини тартибга солиш

Ушбу лойиҳа, хусусан, тан олинган хорижий юрисдикциялардан инвестиция воситачилари (депозитар ва кастодиан банклар, инвестиция банклари ва бошқалар)ни тан олишнинг соддалаштирилган тартиблари бўйича қоидаларни белгилашни назарда тутди. Тасдиқланганидан кейин хорижий банклар ва инвестиция воситачиларининг Ўзбекистон Республикаси қимматли қоғозлари бозорида тегишли рухсатномаларсиз андеррайтинг фаолиятини амалга оширишга рухсатнома берилади.

3) Агентлик директорининг “Қимматли қоғозлар марказий депозитарийси ва (ёки) инвестиция воситачиси орқали қимматли қоғозлар (дивидендлар, фоизлар) бўйича даромадларни тўлаш тартибини тасдиқлаш тўғрисида”ги буйруғи.

Ушбу тартибнинг мақсади қимматли қоғозлар эгалари томонидан даромад олишни соддалаштириш ва тезлаштиришдир. Ушбу автоматлаштирилган жараён орқали акциядорларнинг даромадларини, жумладан дивидендлар ва фоиз даромадларини ҳисоблаш ва тўлаш соддалаштирилади ва тезлаштирилади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 2 сентябрдаги “Капитал бозорини ривожлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-291-сон қарори билан Агентликка суғурта бозори нозорати бўйича вазифалар ва функциялар юклатилган.

Агентликнинг ҳисобот давридаги фаолияти асосан қуйидагиларга қаратилди:

- Ўзбекистон Республикаси суғурта бозорининг ҳозирги ҳолатини танқидий таҳлил қилиш;
- ■ суғурта бозорининг профессионал иштирокчилари томонидан суғурта фаолияти соҳасидаги қонунчилик талабларига риоя этилишини нозорат қилиш;
- ■ суғурта бозорини нозорат қилиш самарадорлигини ошириш бўйичаирламчи чора-тадбирларни қабул қилиш

2023 йил сентябрь ойида Агентлик томонидан суғурта бозорининг барча профессионал иштирокчилари билан учрашув ўтказилиб, унда суғурта бозорининг бугунги ҳолати, актуал муаммолар ва яқин истиқболга мўлжалланган режалар муҳокама қилинди. Шунингдек, аҳолининг молиявий саводхонлигини ошириш, мажбурий суғурта тизимини тартибга солиш, ихтиёрий суғуртани ривожлантириш

учун шарт-шароитлар яратиш, суғурта фаолиятини давлат томонидан тартибга солишнинг муносиб ва адекват тизимини яратиш, суғурта бозори инфратузилмасини такомиллаштириш ва қайта суғурталаш механизмни ривожлантириш бўйича таклифлар билдирилди.

Агентлик Жаҳон банки экспертларининг тавсияларига мувофиқ **“Ўзбекистон Республикасида суғурта бозорини ривожлантириш тўғрисида”ги Президент қарори лойиҳасини** ишлаб чиқди. Мазкур ҳужжат Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2024 йил 1 март куни имзоланди (ПҚ-108).

III. Суғурта бозорининг ривожланишини тартибга солиш

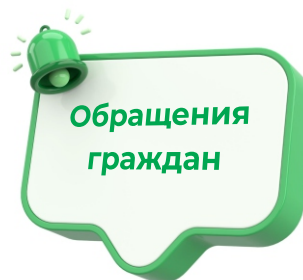

Ушбу қарор суғурта хизматлари истеъмолчилари манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлайдиган қонунчилик базасини яратишга, шунингдек суғурта бозорини тартибга солишнинг **халқаро стандартлари асосида соҳани тартибга солувчи норматив ҳужжатларни такомиллаштиришга (Insurance core principles)** қаратилган бўлиб, бунда

суғурталовчиларнинг табақалаштирилган устав капиталининг энг кам миқдорларига ҳамда суғурталовчилар (қайта суғурталовчилар) ва суғурта брокерларининг лицензиялаш талаблари ва шартларига ўзгартиришлар киритилади ҳамда Ягона ахборот тизими орқали суғуртанинг барча турлари бўйича суғурта полисларини расмийлаштириш қоидалари ва шартлари жорий этилмоқда.

Суғурта фаолиятини **тартибга солувчи органнинг асосий вазифаларидан** бири суғурта хизматлари истеъмолчиларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишдан иборат.

Агентликка келиб тушаётган мурожаатлар асосида, суғурта ташкилотлари томонидан суғурта товони тўланишини назорат қилиш чоралари кўрилмақда.

2023 йилнинг сентябрь-декабрь ойлари давомида Агентликнинг тегишли Департаменти томонидан жисмоний ва юридик шахсларнинг жами **1 447 та мурожаати кўриб чиқилиб**, улардан **1 090 таси қаноатлантирилиб**, **7,9 млрд сўм** миқдорида суғурта товони **тўланди**.

2023 йилдан бошлаб Агентлик томонидан Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали суғурта полисларини сотиб олиш ва суғурта ҳодисалари бўйича даъволарни тақдим этиш хизмати йўлга қўйилди, бу эса жисмоний ва юридик шахсларга транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича ЙТХда

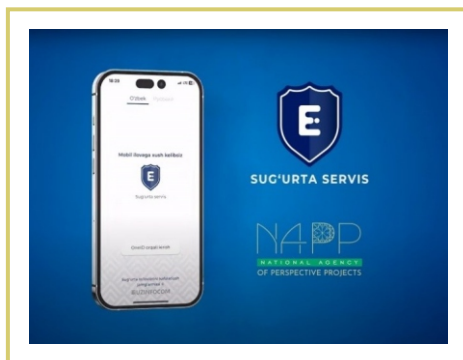
айбдор шахсни суғурталанганлиги тўғрисида электрон мурожаат қилиш имконини беради.

III. Суғурта бозорининг ривожланишини тартибга солиш

Ягона интерактив давлат хизматлари порталидаги ушбу хизмат ЙТХ учун жавобгар шахснинг жавобгарлиги суғурталанганлиги ва ЙТХ содир бўлган тақдирда транспорт воситасига етказилган зарарни қоплаш учун қандай ҳаракатлар қилиш кераклигини аниқлаш имконини беради.

Суғурта хизматлари истеъмолчиларига қулайлик яратиш мақсадида йўл-транспорт ҳодисалари тўғрисидаги хабарларни онлайн юбориш ва кўриб чиқиш **учун “Sug'urta servis” мобил иловаси ишга туширилди.**

Транспорт воситалари эгалари ички ишлар ходимлари иштирокисиз воқеа жойидан фотосуратлар ва зарур ҳужжатларнинг электрон нусхаларини юбориш орқали автоҳалокат тўғрисидаги хабарномани онлайн юборишлари ҳамда етказилган зарар учун компенсация олишлари мумкин. Бу имконият йўл-транспорт ҳодисаси иштирокчилари томонидан **хабарномаларни ва суғурта даъволарини расмийлаштириш ҳамда кўриб чиқиш тартибини сезиларли даражада соддалаштиради.**

Агентлик ходимлари томонидан суғурталовчилар фаолиятининг пруденциал меъёрларга мувофиқлиги юзасидан ўрганишлар ўтказилиб, қонунчилик талабларини бузганлик учун **8 та суғурта ташкилотига жами 353,5 млн. сўмлик жарима санкциялари қўлланилди.**

“UNIPOLIS” АЖ СТ, “FAROVON SUG'URTA” АЖ, “SHARQ-SUG'URTA” АЖ ва “ASKO-VOSTOK” АЖ ҚҚ СТ суғурта ташкилотлари аризаларига биноан уларнинг **лицензиялари бекор қилинди.**

Суғурта фаолиятига доир қонунчилик талабларини бузганлик учун, шу жумладан захираларни шакллантирмаганлик сабабли “DD GENERAL INSURANCE” АЖ суғурта ташкилотининг **лицензияси 6 ой муддатга тўхтатилиб**, шунингдек **2 та суғурта ташкилотининг лицензиялари 10 кунга тўхтатилди** (“OMAD SUG'URTA” АЖ ва “KAFOLAT HAYOT INSURANCE” АЖ).

Шунингдек, **2023 йил октябрь ойида олий ўқув юртлари раҳбарлари** иштирокида давра суҳбати ташкил этилиб, унда суғурта соҳасида кадрлар тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишдаги мавжуд муаммолар, шу жумладан, мутахассислик бўйича умумий ўқиш муддатини уч йилгача ва бир йиллик интернатурага қисқартириш масалалари муҳокама қилинди.

Суғурта тўловларини кафолатлаш жамғармасининг Ягона автоматлаштирилган тизим бўйича фаолиятини қўллаб-қувватлаш мақсадида 2023 йил декабрь ойида суғурта ташкилотлари билан учрашув ўтказилиб, натижада суғурта ташкилотлари томонидан маълумотлар базасига зарур маълумотларни киритиш бўйича ишлар фаоллаштирилди.

Рақамли иқтисодиётни янада ривожлантириш, рақамли маҳсулотлар (хизматлар) истеъмолчилари ҳуқуқларини ҳимоя қилишни кучайтириш ва рақамли технологиялар орқали содир этилаётган ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш, шунингдек, аҳолининг рақамли молиявий саводхонлигини ошириш мақсадида **Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 30 ноябрдаги “Рақамли маҳсулотлар (хизматлар) истеъмолчилари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва рақамли технологиялар воситасида содир этиладиган ҳуқуқбузарликларга қарши курашишни кучайтириш чоралари тўғрисида”ги ПҚ-381-сон қарори** қабул қилинди.

Агентликка электрон тижоратни тартибга солиш ва ривожлантириш, лотереялар ва букмекерлик фаолиятини ташкил этиш билан боғлиқ фаолиятни тартибга солиш соҳасида вазифалар, функция ва ваколатлар ўтказилди.

Шунингдек, рақамли технологиялар орқали содир этилган ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш ва рақамли маҳсулотлар (хизматлар) истеъмолчилари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича “Йўл харитаси” тасдиқланди.

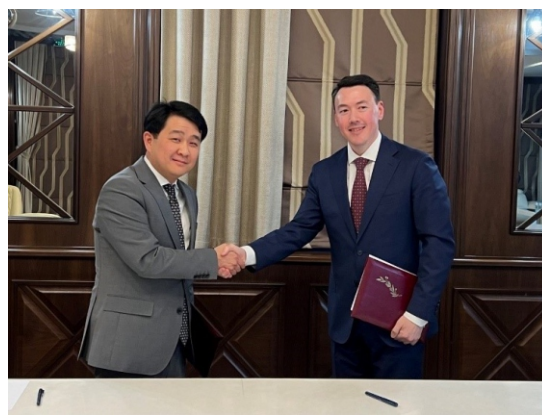
Агентлик ходимлари томонидан электрон тижорат истеъмолчилари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизимини мустаҳкамлаш ва электрон савдо майдончалари фаолиятини ташкил этиш бўйича лицензиялаш тартибларини белгилаш мақсадида амалдаги қонунчиликни ўрганиш бўйича ишлар бошланган.

Агентлик ўзига юкланган вазифаларни бажариш доирасида крипто-активлар, капитал бозори ва суғурта соҳаларида кенг халқаро ҳамкорликни амалга оширади.

2023 йилда **Агентлик** ва “Астана” Халқаро молия маркази молиявий хизматларни тартибга солиш **қўмитаси** (Қозоғистон) ўртасида **капитал бозорлари, суғурта ва крипто-активлар соҳасида ҳамкорлик, ўзаро ёрдам ва қўшма ташаббусларни ривожлантиришга қаратилган Ўзаро англашув Меморандуми** имзоланди.

Маълумот учун: “Астана” Молиявий хизматларни тартибга солиш қўмитаси (*Astana Financial Services Authority, AFSA*) – Астана халқаро молия марказининг (АХҚМ) мустақил регулятори. АХҚМ молиявий ва қўллаб-қувватлаш хизматларини кўрсатувчи марказ иштирокчилари фаолиятини, шунингдек, АХҚМ ҳудудидаги капитал бозори фаолиятини тартибга солади.

Томонлар рискларни аниқлаш, қимматли қоғозлар бозори, суғурта бозори ва крипто-активлар бозорини назорат қилиш бўйича тажриба алмашиш, шунингдек, ушбу соҳаларда қўшма илмий-тадқиқот ва таълим лойиҳаларини амалга ошириш бўйича ҳамкорлик фаолиятининг аниқ режасини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш бўйича тегишли фаолият олиб бормоқдалар.

2023 йил май ойида Агентлик вакиллари Халқаро ишончли блокчейн иловалари ассоциацияси (International Association of Trusted Blockchain Applications - INATBA) Ҳукумат маслаҳат органининг (ХҚО) 7-чи йиғилишида иштирок этдилар.

Агентлик вакили Ўзбекистон Республикасида амалга оширилаётган ислохотлар ва крипто-активлар айланмаси соҳасини ҳуқуқий тартибга солиш бўйича қўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисида маъруза қилди. Хусусан, тақсимланган маълумотлар реестридан фойдаланган ҳолда Махсус режим доирасида ишлаб чиқиладиган лойиҳалар, Ўзбекистонда крипто-активлар айланмаси соҳасида криптохизмат кўрсатувчи провайдерлар учун яратилган шарт-шароитлар ва халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик тўғрисида маълумотлар берилди.

2023 йил декабрь ойида Агентлик ходимлари виртуал активлар бўйича ФАТФ **(FATF - жинойй фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши кураш соҳасида жаҳон стандартларини ишлаб чиқадиган ҳукуматлараро ташкилот)** контакт гуруҳининг симпозиумида иштирок этдилар, унда виртуал активлар секторини тартибга солиш масалалари, ФАТФ “йўл қоидаси”ни амалга ошириш хусусиятлари, шунингдек, техник ёрдам кўрсатиш масалалари муҳокама қилинди.

Бундан ташқари, Агентлик томонидан доимий равишда хизмат кўрсатувчи провайдерлар учун жинойй фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича миллий қонунчиликка риоя этиш, ФАТФ тавсиялари талабларини тушунтириш бўйича ўқув машғулотлари ўтказилмоқда.

Сингапурдаги «Chainalysis» компанияси томонидан “Крипто-активлар билан боғлиқ транзакцияларни назорат қилиш ва бу йўналишда текшириш ўтказиш усуллари” мавзусида Агентлик ходимлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари учун семинар-тренинг ташкил қилинди.

Сингапурлик компания томонидан крипто-активлар билан боғлиқ операцияларни кузатишда махсус дастурий воситаларни ишлатиш муҳимлиги, шунингдек ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларида крипто-активлар айланмаси соҳаси бўйича билимларни шакллантириш муҳимлиги тўғрисида тақдирот ўтказилди.

Шунингдек, амалий мисоллар ёрдамида крипто-активлар айланмаси соҳасида текшириш ўтказиш, юқори хавфга эга манзиллар/транзакцияларни аниқлаш, AML жараёнларни ўтказиш кўрсатилди.

2023 йил октябрь ойида Агентлик ходимлари **Европа Кенгаши томонидан Страсбургда (Франция) ташкил этилган “Виртуал активлардан суиистеъмол қилинишининг олдини олиш – иқтисодий жинойятларга қарши кураш воситалари ва қиёсий тажриба”** мавзусидаги минтақалараро семинарда иштирок этдилар.

Семинар давомида виртуал активлар билан боғлиқ иқтисодий жиноятларга қарши курашнинг халқаро стандартлари ва тартибга солинадиган виртуал активлар хизмати провайдерларининг (ПУВА) афзалликлари, ПУВА сектори рискларини баҳолаш, тушуниш ва юмшатиш ҳамда бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Шунингдек, октябрь ойида **Агентлик ходимлари Олма-ота шаҳрида (Қозоғистон) бўлиб ўтган 2-МОМИХ капитал бозорини тартибга солувчилар – Барқарор ривожланиш учун ислохотлар ва инновациялар бўйича ҳамкорлик форумида** иштирок этдилар.

Форум МОМИХ минтақасида капитал бозорини ривожлантириш бўйича минтақавий ҳамкорлик имкониятларини ўрганиш, шунингдек, барқарор иқтисодий ривожланиш учун инновациялар ва иқлимий молиялаштиришни жалб қилиш мақсадида ташкил этилди.

Агентлик меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, молиявий маҳсулотлар, бозор инфратузилмасини ишлаб чиқиш ва хорижий инвестицияларни жалб қилишда халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик қилади.

Хусусан, Европа тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТТБ), Халқаро молия корпорацияси (ҲМК), БМТТД, Ислом тараққиёт банки ва Осиё тараққиёт банки кўмагида “Капитал бозори тўғрисида”ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

Халқаро марказий депозитарий Clearstream (ICSD) ва Citigroup (АҚШ) инвестицион компанияси билан биргаликда ўз мижозлари – йирик глобал инвестиция компаниялари ва фондларига Ўзбекистон қимматли қоғозлар бозорига киришни таъминлаш бўйича ҳамкорлик йўлга қўйилди.

2023 йил декабрь ойида Агентлик томонидан йирик халқаро Citi Bank (Нью-Йорк, АҚШ) вакиллари билан учрашув бўлиб ўтиб, учрашув давомида глобал депозит тилхатлари (GDR) ва глобал депозит ёзувлари (GDN) чиқариш орқали хорижий инвестицияларни жалб қилиш масалалари, Ўзбекистон компанияларининг халқаро IPO га чиқиши, халқаро инвесторларнинг Ўзбекистондаги корпоратив облигациялар бозорига қизиқишини ошириш ва бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Томонлар Ўзбекистон капитал бозорига хорижий инвесторларни янада жалб этиш бўйича келгусида келишилган ишларни йўлга қўйиш, шунингдек, Citi Bankнинг Марказий банкда валюта ҳисоб рақамларини, шунингдек, Валюта биржаси ва Марказий депозитарийда қимматли қоғозлар ҳисобварақларини очиш юзасидан фикр алмашдилар.

2023 йил декабрь ойида Европа тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТТБ) ва KPMG халқаро аудит компанияси билан биргаликда “Корпоратив ахборот ягона портални модернизация қилиш ва бозор назоратининг самарали воситасини ишлаб чиқиш” мавзусида йиғилиш ўтказилди.

Учрашувда ЕТТБ маслаҳатчиси Ден Мечоулам, ЕТТБ таҳлилчиси Жон Гордон, KPMG офиси директори Ануар Нурахметов, халқаро экспертлар Михаил Пиэчокки ва Катаржина Сокович иштирок этди. Семинарда Ўзбекистон томонидан Агентлик, Тошкент фонд биржаси ва Uzinfocom Ягона Интегратори вакиллари иштирок этди.

ЕТТБ вакиллари ва халқаро экспертлар Ягона корпоратив ахборот порталини (openinfo.uz) модернизация қилиш бўйича кейинги ҳаракатлар сценарийларини тақдим этдилар. Семинарда Ўзбекистонда капитал бозорини ривожлантириш тенденциялари ва истиқболлари, хусусан, халқаро тажрибани ҳисобга олган ҳолда Ягона портални янада такомиллаштириш стратегияси бўйича таклифлар муҳокама қилинди.

Муҳокама давомида портални ишлаб чиқишнинг бир қатор сценарийлари, жумладан XBRL ва JSON маълумотлар алмашинуви стандартларини жорий этиш билан боғлиқ сценарийлар кўриб чиқилди.

Учрашув якунлари бўйича томонлар молия бозорининг янада очиқлигини таъминлаш ва хорижий инвесторлар учун маълумотлардан фойдаланиш имкониятини ошириш мақсадида портални янада такомиллаштириш бўйича аниқчора-тадбирлар белгилаб олинди.

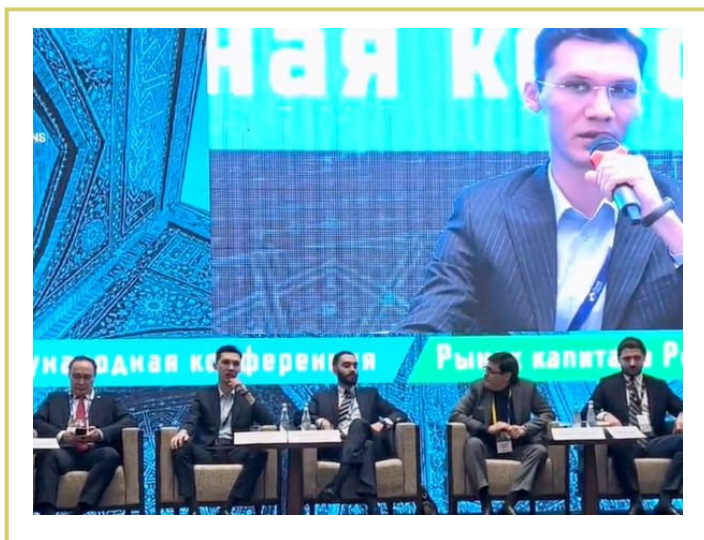
Хитой Халқ Республикаси элчихонасининг Савдо-иқтисодий масалалар бўйича маслаҳатчиси девонхонаси билан ҳамкорликда республика вазирликлари ва идоралари ходимлари Хитойнинг турли ижтимоий-иқтисодий ва маданий соҳалардаги, шунингдек, Хитойда амалга оширилаётган ислохотлар тажрибасини ўрганиш бўйича малака ошириш йўналишида амалга оширилаётган ҳамкорлик йўлга қўйилгани алоҳида эътиборга молик.

2023 йилда **163 та семинар ва ўқув курсларида** республика вакилларининг иштироки таъминланди, уларда вазирлик ва идораларнинг **647** нафар ходими иштирок этди, шундан **80,8** фоизини эркаклар, **19,2** фоизини аёллар ташкил этди.

Агентлик вакиллари Пекинда “Яшил иқтисодиёт ва янги энергия” мавзусидаги семинарида иштирок этдилар.

Семинарда “яшил” энергия тамойиллари асосида арзон энергия манбаларини излаш ва ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди, Хитойнинг экологик тоза ва барқарор шаҳарлар қуриш, яшил қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, янги энергияда катта маълумотлардан фойдаланиш тажрибаси ўрганилди. Тадбир яшил иқтисодиёт ва янги энергетикани ривожлантириш бўйича икки томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлаш, Хитой Халқ Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасида ўзаро тажриба алмашиш учун ноёб платформа яратиш мақсадида ташкил қилинди.

Агентлик вакиллари “Финтех, банклар ва Ритейл” III Халқаро ПЛАС форумида иштирок этдилар. Унинг доирасида крипто-активлар айланмаси соҳасини ривожлантириш бўйича Ўзбекистон тажрибаси тақдим этилди. Жумладан, крипто-активлар айланмаси соҳасидаги тартибга солиш махсус режими шўъбаси (“Тартибга солиш қумдони”) мудир Камронбек Муҳаммадиев сессия

иштирокчиларини крипто-активлар айланмаси соҳасини тартибга солишнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари, шу жумладан крипто-активлар айланмаси соҳасида инновацион технологияларни синовдан ўтказиш ва ўрганиш бўйича ихтисослаштирилган лаборатория иши ва “Тартибга солиш қумдони” фаолияти билан таништириб ўтди.

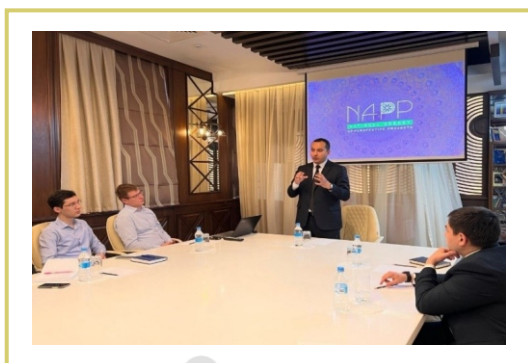
Агентлик ходимларининг малакасини ошириш

Агентликда ходимларни тайёрлаш ва малакасини ошириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. 2023 йил Агентлик ходимлари учун бир қатор ўқув тадбирлари ва семинарлар ташкил қилинди.

2023 йил 3 февраль куни **Агентлик** томонидан **Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаменти** билан ҳамкорликда крипто-активлар айланмаси соҳасида хизмат кўрсатувчи провайдерларнинг масъул ходимлари учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга, терроризмни молиялаштиришга ва оммавий қирғин қуролини тарқатишни молиялаштиришга қарши курашиш (ЖФДЛ/ТМ/ОҚҚТМҚК) бўйича қонунчилик талабларига риоя этиш тўғрисида ўқув тренинги ташкил этилди.

Тадбир давомида Агентлик ва Департамент ходимлари томонидан **ЖФДЛ/ТМ/ОҚҚТМҚК соҳасидаги халқаро стандартлар (ФАТФ тавсиялари) талаблари**, шубҳали операциялар тўғрисида хабар бериш, террорчилик ҳаракатида ёки оммавий қирғин қуролларининг тарқалишида иштирок этган ёки иштирок этишда гумон қилинувчи шахслар рўйхати билан ишлаш тартиби, шунингдек самарали ички назоратни ташкил этиш ва амалга оширишнинг бошқа омиллари **тушунтирилди**.

7 февраль куни Агентлик ходимлари учун банк, молия ва қимматли қоғозлар бозори соҳасидаги асосий тушунчалар бўйича тренинг ташкил этилди. Тренинг **Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси** профессор-ўқитувчилари иштирокида ўтказилди. Агентлик ходимларига **“Крипто-активлар савдолари амалиёти”, “Қимматли қоғозлар бозори: назария ва амалиёт” ва “Мураккаб муаммоларни динамик моделлаштириш”** мавзуларида маърузалар тақдимоти ўтказилди.

15 февраль куни Агентлик ходимлари учун **“Инглиз шартнома ҳуқуқи, унинг хусусиятлари ва қўлланилиши”** мавзусида ўқув машғулоти ташкил этилди. Тренингда Тошкент давлат юридик университети **“Халқаро ҳуқуқ ва инсон ҳуқуқлари”** кафедраси ўқитувчилари Ш.Тиллабоев ва Ш.Файзуллаевлар ҳамда **“Халқаро хусусий ҳуқуқ”** кафедраси ўқитувчиси, халқаро арбитраж ҳуқуқи бўйича ҳуқуқшунос, профессор И.Путилин Агентлик ходимлари учун тақдимот ўтказдилар.

Тренингда маърузачилар томонидан инглиз ҳуқуқ ва суд тизими, шартнома ҳуқуқининг асосий қоидалари, инглиз қонунчилиги билан тартибга солинадиган шартномаларни тузиш, ижро этиш, бекор қилиш амалиёти ва улардан келиб чиқадиган низоларни ҳал этиш бўйича тақдимотлар ўтказилди ва муаммоли масалалар бўйича тавсиялар ва амалий маслаҳатлар берилди.

25 март куни Агентлик ходимлари учун Ўзбекистон Республикасининг **“Давлат фуқаролик хизмати тўғрисида”ги Қонуни**нинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтириш мақсадида ўқув семинари ташкил этилди. Семинарни **Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат хизматларини ривожлантириш агентлиги етакчи инспектори** Бобурмирзо Исмоилов олиб борди. Семинарда давлат фуқаролик хизмати соҳасидаги муносабатларни тартибга солувчи умумий қоидалар, давлат хизматини тартибга солишда давлат органларининг асосий вазифа ва ваколатлари, давлат хизматчиларининг мақоми, ҳуқуқ ва мажбуриятлари тўғрисида маъруза қилинди.

2023 йил март-апрель ойларида Агентлик ходимлари учун **халқаро маърузачи, бир қатор халқаро ўқув курслари муаллифи - Маргулан Сейсембаев** томонидан ишлаб чиқилган, белгиланган мақсад ва вазифаларга эришиш учун ресурсларни тўғри ишлатишни ўргатувчи **“Кайдзен режалаштириш 2.0”** ўқув модули бўйича онлайн тренинг ташкил этилди.

Ўқув курсида муваффақиятли иштирок этган **икки нафар Агентлик ходими учун** Маргулан ўқув платформаси томонидан **“Power Management”** мавзусида бепул қўшимча онлайн тренинг тақдим этилди.

Бундан ташқари, 9 апрель куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги томонидан **М.Сейсембаев томонидан маҳорат дарси ташкил этилди.**

Маҳорат дарси Кайдзенни бошқарув даврида қўллаш, ўз-ўзини ривожлантириш учун қўшимча имкониятлар яратиш, режалаштириш соҳасида салоҳиятни ошириш ва барча даражадаги менежерлар ва ходимларнинг ишини оптималлаштириш мақсадида ўтказилди. Маҳорат дарсида давлат ташкилотлари, банк соҳаси вакиллари, тадбиркорлар, талабалар иштирок этди.

М.Сейсембаев маҳорат дарси тингловчиларига бизнес ва бошқарув жараёнларини оптималлаштириш ҳамда шахсий ривожланишни таъминлайдиган самарали механизмлар – Кайдзен фалсафаси билан таништирди.

Шунингдек, жорий йилнинг 4 декабрь куни Агентлик ходимлари учун **“Капитал бозори ва молиявий технологиялар”** мавзусида ўқув семинари ташкил этилди. Семинарни Тошкент молия институтининг **“Корпоратив молия ва қимматли қўғозлар” кафедраси доценти** Акрамжон Каримов ва докторант Исломбек Хушвактовлар олиб бордилар.

Семинар давомида Агентлик ходимларига капитал бозори тушунчасининг тарифи, унинг турлари, моделлари, шунингдек, ҳуқуқий тартибга солиш бўйича маълумотлар берилиб, капитал бозорини ривожлантириш соҳасидаги хорижий ва маҳаллий тажриба таҳлили тақдим этилди.

Жамоатчилик-ватанпарварлик фаолияти

Жорий йилнинг 13 январь куни Агентлик томонидан Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 31 йиллигига бағишлаб “Мен – Ватан таянчиман” мавзуида ватанпарварлик соати ташкил этилди.

“Миллий армиямиз – Янги Ўзбекистоннинг мустаҳкам қалқони!”

шиори остида ўтказилган тадбир халқ ва армия ҳамжиҳатлигини янада мустаҳкамлаш, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш мақсадида ташкил этилди.

Ватанпарварлик соатида Ватанга садоқат, миллий армиямизга юксак эътибор, амалга оширилаётган ислохотлар, ҳарбий хизматчиларнинг ори ва масъулияти масалалари муҳокама қилинди.

2023 йил 31 май куни Ўзбекистон Республикаси Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги томонидан **“Шахс ҳуқуқ ва эркинликлари Конституциянинг янги таҳририда”, “Янги таҳрирдаги Конституцияга киритилган ўзгартиришларнинг мазмун ва моҳияти”, “Конституциянинг янги таҳририда давлат органларининг ваколатларига киритилган ўзгартириш ва қўшимчалар”** мавзуларида семинар ташкил қилинди. Семинарда Тошкент давлат юридик университети **“Конституциявий ҳуқуқ” кафедраси катта ўқитувчиси** Мадиев Фахриддин Кошим ўғли маъруза қилди.

20 октябрь куни Агентликнинг барча ходимлари иштирокида Давлат тили кунига бағишланган маънавий-маърифий тадбир ташкил этилди. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 10 апрелда қабул қилинган **“Ўзбек тили байрами кунини белгилаш тўғрисида”ги Қонуни**нинг (ЎРҚ-615-сон) 1-моддасига асосан 21 октябрь Ўзбек тили байрами куни деб эълон қилинган. Тадбирда ўзбек тилининг келиб чиқиш тарихи ва ривожланиш босқичлари ҳамда унинг хусусиятлари, айрим қўлланиш қоидаларига оид мавзулар муҳокама қилинди.

7 декабрь куни Агентлик томонидан Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунига бағишланган **“Конституциянинг янги таҳрирининг мазмун-моҳияти ва аҳамияти”** мавзусида семинар ташкил этилди.

Семинарни янги таҳрирдаги Конституция ишлаб чиқилишида ишчи гуруҳ аъзоси бўлган **Ўзбекистон Республикаси**

Президенти ҳузуридаги Қонунчилик ва ҳуқуқий сиёсат институти сектори мудири Баҳодир Исмоилов олиб борди.

Ёшлар сиёсати

Ёшлар ҳақиқий ва фаол ижтимоий-сиёсий кучдир. Ёшлар янги тенденциялар ва янги технологияларни ҳаётга олиб киришмоқда. Ёшлар овози ҳар қачонгидан ҳам муҳимроқ ва ёшлар ўзгаришларнинг ҳаракатлантирувчи кучидир.

Шуни инобатга олган ҳолда, ёшлар билан учрашувлар ташкил этиш, кейинчалик Агентликка ташаббускор ва истиқболли ёш кадрларни танлаш ва ишга жойлаштириш Агентликнинг ёшларга оид сиёсатининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади.

Агентлик томонидан 2023 йилда олий таълим муассасалари талабалари билан ёшларнинг Ўзбекистонда крипто-активлар айланмаси ва уни ҳуқуқий тартибга солиш асослари, рақамли ва молиявий саводхонлик даражаси бўйича билимларини оширишга қаратилган қатор учрашувлар ўтказилди. Учрашувлар очиқ мулоқот тарзида ташкил этилиб, унда талабалар эркин муҳитда Агентлик мутахассисларига саволлар бериб, крипто-активлар айланмаси соҳасини ривожлантириш бўйича ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Талабалар билан учрашувлардан кўзланган асосий мақсад - ёшларнинг Ўзбекистонда крипто-активлар айланмаси ва уни ҳуқуқий тартибга солиш асослари, рақамли ва молиявий саводхонлик даражаси ҳақидаги билимларини оширишдан иборат.

Агентлик ходимлари томонидан Тошкент давлат техника университети, Тошкент давлат иқтисодиёт университети, Тошкент молия институти, Тошкент ахборот технологиялари университети, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, жамми бешта олийгоҳ талабалари билан учрашувлар ташкил этилди.

Учрашувлар давомида Агентлик ходимлари ёшларни крипто-активлар айланмаси билан боғлиқ асосий тушунча ва атамалар билан таништирдилар, крипто-активларнинг пайдо бўлиш тарихи, уларнинг афзалликлари ва камчиликлари, давлат сиёсатининг асосий йўналишлари ва крипто-активлар айланмасини тартибга солиш ҳақида суҳбат ўтказдилар.

Коррупцияга қарши курашиш ва фаолиятнинг шаффофлигини таъминлаш

Агентлик томонидан коррупция, манфаатлар тўқнашуви ва бошқа ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, хавфларни минималлаштириш ва Агентлик ходимлари томонидан коррупциянинг ҳар қандай кўринишларининг олдини олиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Коррупция, сансалорлик ва бюрократиянинг ҳар қандай кўринишларига, ижро интизоми бузилишига нисбатан муросасизлик муҳити яратилган.

Коррупцияга қарши курашишнинг ички механизмларини мустаҳкамлаш мақсадида Агентлик фаолиятининг коррупция хавфини баҳолаш амалга оширилиб, унинг натижаларига кўра **Агентлик фаолиятидаги коррупциявий хавф-хатарларнинг умумлаштирилган харитаси ва 2023 йилга мўлжалланган Коррупцияга қарши курашиш дастури тасдиқланди.**

Агентлик ходимларининг коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ҳуқуқий саводхонлигини ошириш мақсадида 2023 йилнинг 20 февраль куни **Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академияси профессори иштирокида** “Коррупция – хавфсизлик ва тараққиётга таҳдид” мавзусида ўқув тренинги ўтказилди.

2023 йилнинг 30 ноябрь куни Коррупцияга қарши курашиш агентлиги масъул ходими иштирокида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 27 ноябрдаги “Коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш ҳамда давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти устидан жамоатчилик назорати тизими самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-200-сон Фармони моҳиятини тушунтиришга бағишланган **ўқув машғулоти** бўлиб ўтди.

Бундан ташқари, Агентликнинг коррупцияга қарши ички назорат бўлинмаси ходими Коррупцияга қарши курашиш агентлиги томонидан халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликда ўтказилган бир қатор тадбирларда иштирок этди, жумладан:

- коррупцияга қарши ички назорат тузилмалари ходимлари учун “Давлат органлари ва ташкилотларида коррупцияни олдини олиш ва “комплаенс-назорат тизимини самарали жорий этиш” мавзусида ўтказилган семинар-тренингда;

- жорий йилнинг 3 ноябрь куни ўтказилган “III Тошкент Аксилкоррупция форуми”да.

Шунингдек, коррупцияга қарши курашиш соҳасида жисмоний ва юридик шахслардан келиб тушган мурожаатларнинг ҳисоби ватаҳлили юритилади.

ҲИСОБОТ 2023

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ИСТИҚБОЛЛИ ЛОЙИҲАЛАР
МИЛЛИЙ АГЕНТЛИГИ

2024

Telefon raqami:
(+99871) 231-79-09

Veb sayt:
<https://napp.uz>